

Biomassa is als klimaatmiddel erger dan de kwaal, met meer CO2-uitstoot en meer milieuschade dan steenkool

Posted on 22 januari 2026 by Maarten van Andel

Het biomassabeleid is in de afgelopen vijftien jaar als een jojo op en neer gegaan, net als het kernenergiebeleid maar dan in omgekeerde richting. In 2011 was biomassa *booming*, en nu vinden Kamer en kabinet dat we het moeten uitfaseren. Dat wordt verkocht alsof biomassa een 'noodzakelijke tussenstap' in de energietransitie zou zijn, maar dat is een opzichtig gelegenheidsargument. Politiek en wetenschap zijn het er in meerderheid over eens dat biomassa de natuur schaadt, niet duurzaam is en niet CO2-neutraal. Dat was dan vijftien jaar geleden ook al zo, dus het kan nooit een noodzakelijke tussenstap zijn geweest. Het zou wijzer zijn om te erkennen dat het indertijd niet goed is gezien.

Slechtste klimaatmaatregel van allemaal

Daar komt bij dat biomassa met afstand de slechtste klimaatmaatregel van allemaal is, met meer CO2-uitstoot en meer natuurschade dan steenkool. Onze

kinderen en kleinkinderen zullen hard oordelen over deze hemeltergende milieuschande, zoals wij hard kunnen oordelen over het gebruik door onze ouders en grootouders van het schadelijke insecticide DDT en het vergiften van de Rijn in de vorige eeuw.

De jongeren van nu zullen ons met groeiend onbegrip verwijten dat we een politieke schijn van duurzaamheid en CO2-neutraliteit van biomassa hebben opgehouden. Die politieke schijn is ingegeven door het feit dat er zonder de vermeende CO2-neutraliteit van biomassa weinig overblijft van de officiële boekhoudkundige CO2-besparing in Europa.

Buitenlandse energiegiganten zoals Vattenfall en RWE profiteren van deze steeds krampachtiger wordende politieke schijn, met miljardensubsidies voor het verbranden van hout in warmte- en elektriciteitscentrales. Daarbij komt per opgewekt kilowattuur meer CO2 uit de schoorstenen dan bij verbranding van steenkool, maar door die feitelijke CO2-uitstoot op papier niet mee te tellen, maken de over ons gestelde autoriteiten ons en zichzelf wijs dat houtverbranding CO2-neutraal is. Ik kan dat fabeltje met al mijn natuurwetenschappelijke kennis niet uitleggen aan de jongeren van nu.

Biomassa werd in 2009 in de eerste Renewable Energy Directive (RED-1) van de EU erkend als hernieuwbare CO2-neutrale brandstof die essentieel is voor de Europese klimaatdoelen. In de RED-2 van 2018 en de RED-3 van 2023 zijn de duurzaamheidscriteria voor biomassa aangescherpt en het gebruik van zogeheten *forest biomass* beperkt. Toenmalig Eurocommissaris Frans Timmermans en diens kabinetschef Diederik Samsom hebben het met die aanscherping en beperking voor elkaar gekregen om het verbranden van gekapte levende bomen uit natuurlijke bossen formeel als duurzaam en CO2-neutraal te blijven aanmerken.

Dubbele politieke pirouette

Frans Timmermans verklaarde zich in 2024, minder dan een jaar na de publicatie van 'zijn' RED-3, als leider van GroenLinks-PvdA ineens tegen houtige biomassa. Diederik Samsom werd tegelijkertijd voorzitter van de Raad van Commissarissen van de Nederlandse Gasunie, dat samen met de Nederlandse Aardoliemaatschappij (NAM) 's lands grootste leverancier van fossiele brandstoffen is. Deze dubbele pirouette van twee voormalige PvdA-politici is illustratief voor de onnavolgbare kronkels van het Nederlandse en Europese biomassabeleid.

Schadelijker dan bosbranden

Het kappen en verbranden van levende bomen uit natuurlijke bossen kan zelfs schadelijker zijn voor de natuur dan bosbranden. Beide vernietigen natuurlijke bossen en veroorzaken veel CO₂-uitstoot. Bij een bosbrand blijven de verbrandingsresten en mineralen in de grond achter, waardoor het bos zich op natuurlijke wijze kan herstellen met hernieuwde flora, fauna en biodiversiteit. Bij het verbranden van bomen in een energiecentrale daarentegen wordt de natuur beroofd van die verbrandingsresten en mineralen, waardoor het gekapte bos zich niet kan herstellen zoals na een bosbrand.

Die beroving vindt ook plaats bij verwijdering en verbranding van dode bomen en takken, het zogenaamde 'afval- en residuhout'. De circulaire natuur kent echter geen afval- en residuhout, maar zorgt ervoor dat voedingsstoffen en mineralen uit dode bomen en takken weer ten goede komen aan levende schimmels, planten en dieren. We kunnen tijdens een boswandeling allemaal zien hoe paddenstoelen in alle soorten en maten welig tieren op dode boomstronken en -takken, en daarmee de voedingsstoffen die dode bomen tijdens hun leven hadden opgenomen weer teruggeven aan de bosgrond.

Bij gebrek aan natuurlijk herstelvermogen van een voor biomassa kaalgekapt bos vervangen commerciële houtkwekers zo'n ooit volwassen bos door minder biodivers jong kweekbos van geselecteerde snelgroeiende houtsoorten, met zo nodig toevoeging van (kunst)mest om de verdwenen mineralen en voedingsstoffen aan te vullen. Nederland en de EU stimuleren deze moeilijk te controleren ontbossingspraktijken in verre landen met miljardensubsidies.

Stop op biomassasubsidies blijkt geen stop

Wetenschappers in binnen- en buitenland betogen al vele jaren dat het verbranden van biomassa niet CO₂-neutraal is en schade toebrengt aan de natuur en biodiversiteit. Voormalig minister van Klimaat en Energie Rob Jetten stopte daarom in 2022 met het verstrekken van nieuwe subsidies voor biomassacentrales. Ondanks dat niet mis te verstane politieke signaal gingen landgenoten Timmermans en Samsom in 2023 verder met het doordrukken van biomassa in de Europese RED-3, om vervolgens in 2024 het tegenovergestelde te gaan doen. Het feit dat dit nooit tot een politieke en journalistieke rel heeft geleid is zo mogelijk nog

verbazingwekkender dan het politieke gekronkel zelf.

Jetten als minister van Klimaat en Energie en Timmermans als leider van GroenLinks-PvdA hebben politiek erkend dat het verbranden van bomen voor energieopwekking moet stoppen. Daarmee hebben ze tevens erkend dat biomassasubsidies sinds de RED-1 in 2009 ondoelmatig waren en zijn. Ondanks die politieke erkenning blijven bestaande biomassasubsidies doorlopen.

Ondanks zijn eigen stop op nieuwe subsidies heeft minister Jetten in 2022 ongeveer 400 miljoen euro nieuwe subsidie toegezegd aan Vattenfall, voor de veelbesproken biomassacentrale bij Diemen. Zijn eigen ambtenaren zouden hem dat hebben afgeraden, maar hem toch hebben geholpen om die toezegging voor elkaar te krijgen. Aanzwellend maatschappelijk protest heeft er in 2024 voor gezorgd dat Vattenfall alsnog afzag van die verfoeide biomassacentrale.

We verbranden jaarlijks 10 miljard kilo hout en 2 miljard kilo voedzame gewassen

Nederland verstoot in weerwil van de wetenschappelijke en politieke inzichten sinds 2022 nog altijd elk jaar ongeveer 10 miljard kilo hout in energiecentrales. Daarvoor wordt jaarlijks ruwweg 50.000 hectare bos ergens in de wereld kaalgekap. Nederland heeft ter vergelijking 364.000 hectare bos op een totaal landoppervlak van 3,4 miljoen hectare. Wij zijn met die schamele 11 procent bosbedekking een van de meest ontboste landen ter wereld. De 50.000 hectare natuurlijk bos die met onze subsidies jaarlijks wordt gekapt doet er 30 tot 50 jaar over om weer terug te groeien. Elk jaar dat we die 10 miljard kilo hout verbranden groeit de zogeheten koolstofschuld die we onze kinderen en kleinkinderen nalaten.

De levende biomassa die we jaarlijks verbranden bestaat naast 10 miljard kilo hout ook uit zo'n twee miljard kilo mais, sojabonen en ander voedzame gewassen. Die voedzame gewassen worden ten koste van veel energieverbruik verwerkt tot een miljard liter biodiesel en bioethanol, en aan de pomp verkocht als groene CO₂-neutrale autobrandstoffen. Ze vergen echter jaarlijks in de orde van 200.000 hectare landbouwgrond binnen en buiten Europa, waarop dan geen voedsel voor miljoenen hongerende wereldburgers meer kan worden verbouwd. Die landbouwgrond wordt er daarom in minder welvarende landen buiten Europa vaak bij gecreëerd door natuurlijke bossen te kappen, net als voor de 10 miljard kilo

houtige biomassa die we elk jaar opstoken.

Nieuw kabinet heeft een historische kans

Laten we onze kinderen en kleinkinderen voor zijn, en deze gelegaliseerde milieumisdad zelf in het hier en nu veroordelen. Een nieuw kabinet heeft een historische kans om deze geïnstitutionaliseerde ecocidale schande te stoppen, door alle biomassasubsidies op te schorten en houtverbranding in energiecentrales te verbieden.

Biomassa is een schoolvoorbeeld van een middel dat erger is dan de kwaal, met meer CO2-uitstoot en meer milieuschade dan steenkool. De verzamelde Nederlandse en Europese wetenschappers pleiten al jaren tegen het verbranden van levende bomen en gewassen, en het is aan onze nieuwe bewindslieden en volksvertegenwoordigers om daar nu kordaat op te gaan acteren.

Wynia's Week brengt broodnodige, onafhankelijke berichtgeving: drie keer per week, **156 keer per jaar**, met artikelen en columns, video's en podcasts. Onze donateurs maken dat mogelijk. [Doet u \(weer\) mee?](#) Hartelijk dank!